

УДК 351.86

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2020.3.12>

О. О. Тихоненко

магістр з державної безпеки
Інституту Управління державної охорони України
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРОБЛЕМАТИКА ПРОФАЙЛІНГУ В МЕЖАХ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ БЕЗПЕКОЮ

У статті було визначено, що проведення профайлінгу в рамках забезпечення державної безпеки не регламентується як обов'язкова процедура в жодному нормативно-правовому акті, крім внутрішніх інструкцій. Розглянуто застосування профайлінгу з позиції правового обґрунтування та принципів законності, використання спеціальних знань, умінь і навичок, що здійснюються одним суб'єктом щодо іншого, які є носіями юридичних прав та обов'язків, учасниками правових відносин, у рамках забезпечення державної безпеки й захисту національних інтересів України.

У ході вивчення профайлінгу з позиції та в рамках державного управління у сфері державної безпеки було визначено реальний стан правового врегулювання та використання методів та інструментарію профайлінгу, таких, як опитувальна бесіда, візуальне спостереження, перевірка документів і визначення ознаки-ідентифікатора як небезпечної за ознаками приналежності до етнічної, релігійної та / або національної групи. Також у ході дослідження реального стану з правового підґрунтя проведення профайлінгу було визначено певну проблематику, а саме те, що профайлінг не має чітко визначеного поняття, інструментального змісту в контексті забезпечення державної безпеки й захисту національних інтересів країни. Немає чіткої методичної та нормативно-правової бази щодо регламентації його проведення, використання та зберігання отриманих у ході проведення профайлінгу даних, що можуть порушувати конституційні права громадянина.

Для розв'язання вищезазначеної проблематики в контексті державного управління у сфері державної безпеки й захисту національних інтересів автором було запропоновано один із можливих шляхів – створення законного підґрунтя для здійснення процедури профілювання потенційно небезпечних осіб, а саме розробка й імплементація в правову сферу нормативно-правового акту «Про проведення профайлінгу осіб у рамках забезпечення державної безпеки й захисту національних інтересів», який би визначав і регламентував як методичну складову частину, так і саму процедуру профайлінгу потенційно небезпечних чи будь-яких інших осіб, отримання, зберігання та використання отриманих даних.

Ключові слова: профілювання, антропогенний ризик, загроза, порушник, виявлення порушника, ознаки-ідентифікатори загрози.

Постановка проблеми. У ході вивчення можливості застосування профайлінгу у сфері забезпечення державної безпеки й захисту національних інтересів було визначено той факт, що натеper, по-перше, немає єдиного визначення поняття профайлінг і жодного в контексті державного управління у сфері забезпечення державної безпеки; по-друге, немає чіткої методичної та нормативно-правової бази, що регламентує проведення проце-

дури профайлінгу; по-третє – профайлінг не регламентується як обов'язковий захід у діяльності підрозділів, служб і відомств, що забезпечують державну безпеку, й будь-де взагалі, проте деякі елементи профайлінгу використовуються в практичній діяльності служб безпеки й правоохоронних органів під час виконання ними своїх професійних обов'язків і забезпечення державної безпеки, що відбувається на підставі вже наявних нормативно-правових документів. Виникає необхідність розглянути законні підстави профайлінгу

в рамках чинного законодавства, пошуку проблематики й шляхів вдосконалення та / або створення законних підстав для використання технології в рамках державного управління забезпечення безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У ході проведеного аналізу досліджень і публікацій, присвячених напряму, ми виділимо те, що вітчизняними науковцями досліджувались окремі аспекти такого напряму. Так, Ю. Белоусовим досліджувались окремі проблемні питання щодо проведення профілювання особи з позиції її безпеки, ґрунтуючись лише на ознаках приналежності такої особи до певної етнічної групи чи віросповідання. О. Подільчак у своїй статті «Кримінологічний профайлінг – реалізація вчення про особу злочинця» приділяє особливу увагу розгляду складових частин процесів створення портрету й виявленню протиправних намірів особи за допомогою специфічної інформації, що використовується правоохоронними органами й спеціальними службами з метою запобігання терористичним актам та інших правопорушенням. Також окрему увагу щодо профайлінгу приділяли такі вчені, як Н. Анісімова, П. Екман, Ю. Волинський-Басманов, О. Фрай, А. Дормідонов, Ю. Антонян, А. Гришко, В. Корольов та інші.

Метою статті є викладення проблематики правового підґрунтя профайлінгу особи, громадянина в рамках державного управління у сфері державної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Згідно з чинним законодавством, державна безпека розглядається в контексті національної безпеки й є «системою заходів (загальних і спеціальних), що забезпечують стабільне існування та функціонування держави як політичної організації всього суспільства й забезпечує її захист від ймовірних – реальних чи потенційних – загроз (ризиків) зовнішнього й внутрішнього невоєнного характеру, що можуть завдавати шкоди її природному функціонуванню» [2].

Основним нормативно-правовим актом у сфері регулювання державної безпеки є Закон України «Про національну безпеку України», а правовою основою для здійснення державної політики у сферах національної безпеки й оборони становить

Конституція України [1]. Закон визначає ряд термінів, розмежовує повноваження державних органів у сферах національної безпеки й оборони, створює основу для інтеграції політики й процедур органів державної влади, інших державних органів, функції яких стосуються національної безпеки й оборони, сил безпеки й сил оборони. Розкривається система командування, контролю та координації операцій сил безпеки й сил оборони, запроваджується всеосяжний підхід до планування у сферах національної безпеки й оборони, забезпечуючи в такий спосіб демократичний цивільний контроль над органами й формуваннями сектору безпеки й оборони. До сил, що забезпечують безпеку держави, належать правоохоронні й розвідувальні органи, державні органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, сили цивільного захисту й інші органи, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення національної безпеки України.

Усі складові частини сил безпеки й оборони взаємопов'язані й координуються Радою національної безпеки відповідно до ст. 107 Конституції України [1] й Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» [3], а під час виконання своїх функціональних обов'язків повноваження визначаються законодавством України.

Зважаючи на те, що профайлінг як метод із чітко вираженим змістом не регламентований жодним нормативно правовим актом, ми розглядаємо таку технологію в рамках державного управління у сфері державної безпеки з позиції спеціальних знань, умінь і навичок, в основу яких покладено специфічні знання з прикладної психології, що застосовуються до людини, громадянина, тобто до носія юридичних прав, учасниками правових відносин. Використання таких спеціальних знань повинно зачіпати права людини, громадянина, ґрунтуючись на чинному законодавстві, принципах чесності й законності. Посадова чи будь-яка особа, застосовуючи такі спеціальні знання та навички щодо потенційно небезпечної особи чи будь-якої особи взагалі (здійснюючи профілювання), повинна чітко розуміти межі дозволеного.

У силу своєї специфічності профайлінг як технологія за змістом свого методологічного інструментарію має такі методи, що можуть порушувати або обмежувати права громадян, – особистий огляд, огляд речей, зупинка для опитувальної бесіди, здійснення візуального спостереження та інше. В юридичній практиці такі спеціальні заходи застосовуються державою тільки з досить вагомих причин. Однією з таких вагомих причин є те, що основним завданням кожної держави є протидія будь-яким видам протиправних дій, забезпечення громадської безпеки, а інтереси значної більшості в умовах забезпечення їхньої безпеки чи національних інтересів держави можуть превалювати над інтересами, правами окремої людини, соціальної групи. Як приклад можна навести ст. 39 Кримінального кодексу України [4], в якій розглядається крайня потреба, тобто такий випадок зіткнення двох інтересів, які рівною мірою охороняються законом, однак для збереження важливішого інтересу заподіюється шкода менш важливому інтересу.

Тому ми розглянемо ідеальну модель та окремо взяті елементи профайлінгу, суто виходячи із чинних нормативно-правових актів: проведення спостереження; перевірка документів; перевірка особистих речей; проведення опитувальної бесіди.

Проведення спостереження в профайлінгу проводиться за особою або за фактичними слідами діяльності особи, а головною метою в такому випадку є виявлення підозрілих ознак. Якщо спостереження проводиться без відома особи, то за своєю сутністю це є збиранням конфіденційної інформації про особу без її попередньої згоди. Основними регулювальними нормативними актами в такому випадку є Конституція України й Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» [5]. Тож якщо таке спостереження здійснене приховано й без попередньої згоди особи, то згідно з Конституцією України це потрібно розглядати як втручання в особисте життя та застосовувати лише у випадках, визначених законом в інтересах національної безпеки й прав людини. Таким чином, відповідно до ст. 8 Закону України «Про оператив-

но-розшукову діяльність», здійснення візуального спостереження в громадських місцях із використанням технічних засобів є правом підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність відповідно до ст. 269, 270 Кримінального процесуального кодексу України. Однак у спеціальній літературі зустрічається використання спостереження як способу охорони об'єкту [6], розвідки у військовій справі [7] тощо. У такому контексті спостереження за певними територіями, будівлями, приміщеннями, предметами, якщо воно ведеться в публічно доступних місцях, на режимних територіях тощо, здебільшого має на меті виявлення осіб, причетних до протиправної діяльності, припинення або подальше вивчення їх дій. З моменту виявлення такої особи спостереження проводиться вже по відношенню саме до неї, тому якщо проведення візуального спостереження здійснювалося за місцем, річчю чи предметом, то формально немає законних підстав стежити за особами, що будуть виявлені таким чином. Спостереження такого роду має сенс лише в тому разі, коли перебування особи в певному місці або її фізичний контакт з об'єктом (речі, предмети, місця тощо), за яким ведеться спостереження, може бути доказом її вини, а також із метою затримання підозрюваної або розшукуваної особи. Отже, спостереження за річчю, предметом чи місцем, що проводиться до виявлення таких осіб, не може розглядатися як втручання в особисте життя громадян, обмеження їх прав і свобод, адже носіями юридичних прав та учасниками правових відносин можуть бути лише особи, натомість речі, предмети, місця не можуть розглядатися як суб'єкти таких відносин, тому візуальне спостереження за ними не потребує юридичної регламентації.

Виходячи з такого трактування особливостей здійснення спостереження під час профайлінгу, воно може проводитися без спеціальних дозвільних процедур тільки в разі спостереження за місцем, предметом, річчю. З вищезазначеного можливо зробити висновок, що зміст і підстави проведення процедури візуального спостереження в профайлінгу мають бути чітко врегульовані на юридичному рівні, бо правова рег-

ламентация такого засобу неповна й суперечлива, що може призвести до зловживання та порушення закону. Важливим для правової оцінки законності спостереження під час профайлінгу треба визнати поняття місця його проведення, що не розглядається ні в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність», ні в Кримінально-процесуальному кодексі України [8].

Наступний складовий елемент профайлінгу – перевірка документів, що посвідчують особу, та / або документів, що підтверджують відповідне право особи, – розкривається в Законі України «Про Національну Поліцію» [9]. Закон у такому випадку надає лише працівнику поліції законні підстави вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та / або документів, що підтверджують відповідне право особи. Але згідно зі ст. 32 цього закону, таке право чітко регламентується:

1) якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка перебуває в розшуку, або безвісно зниклої особи;

2) якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення;

3) якщо особа перебуває на території чи об'єкті зі спеціальним режимом або в місці здійснення спеціального поліцейського контролю;

4) якщо в особи є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений чи заборонений або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо;

5) якщо особа перебуває в місці вчинення правопорушення або дорожньо-транспортної пригоди, іншої надзвичайної події;

6) якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу або дії особи дають достатні підстави вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, а транспортний засіб може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення.

У такому контексті, згідно зі ст. 13 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвід-

чують особу чи її спеціальний статус», документи, що посвідчують особу, та / або документів, що підтверджують відповідне право особи, – це документи, оформлення яких передбачається цим Законом із застосуванням засобів Реєстру відповідно до їх функціонального призначення.

У п. 1 ст. 31 Закону України «Про Національну Поліцію» вказано, що в рамках проведення превентивних заходів поліція може застосувати: перевірку документів особи; опитування особи; поверхневу перевірку й огляд; застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- й кінозйомки, відеозапису.

Своєю чергою ст. 33 визначає порядок опитування особи, а саме:

а) поліцейський може опитати особу, якщо існує досить підстав вважати, що вона володіє інформацією, необхідною для виконання поліцейських повноважень (для опитування поліцейський може запросити особу до поліцейського приміщення);

б) надання особою інформації добровільне (особа може відмовитися від надання інформації (проведення опитування неповнолітніх допускається тільки за участю батьків (одного з них), іншого законного представника або педагога));

в) перед проведенням опитування особи поліцейський роз'яснює їй підстави й мету застосування поліцейського заходу, якщо це не перешкодить виконанню поліцією повноважень, покладених на неї цим Законом.

Також необхідно зазначити, що ст. 34 регулює порядок поверхневої перевірки, що також деякою мірою використовується під час процедури профайлінгу.

Виходячи з вищевказаного, логічним буде твердження, що під час проведення профайлінгу здійснювати перевірку документів особи на законних підставах має право лише працівник поліції, відповідно представившись і пред'явивши своє службове посвідчення особі, але розглянувши нормативно-правові акти, що регламентують проведення охоронних і спеціальних заходів, можливо спостерігати, що перевірку документів, речей громадян, можуть здійснювати й інші посадові особи. Так, у ст. 18 п. 2 Закону України

«Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» [13] зазначено, що військовослужбовцям, під час здійснення ними своїх професійних обов'язків дозволяється:

- затримувати осіб, які незаконно проникли або намагаються проникнути на об'єкти, щодо яких здійснюється державна охорона;

- перевіряти в них документи, що посвідчують особу;

- здійснювати у встановленому законом порядку особистий огляд затриманих та огляд їхніх речей, які є при них;

- здійснювати огляд транспортних засобів, на яких вони прибули в район об'єкта охорони, й передавати їх іншим правоохоронним органам.

У Законі України «Про охоронну діяльність» [14], а саме в ст. 26, зазначено, що працівник охорони має право:

- під час здійснення пропускнуго режиму на об'єктах охорони проводити огляд речей, що знаходяться при фізичній особі, на транспортних засобах;

- вилучати речі й документи, що є знаряддями або предметами правопорушення;

- проводити перевірку документів, що засвідчують особу, дають право на вхід (вихід) осіб, внесення (винесення), ввіз (вивіз) майна, в'їзд (виїзд) транспортних засобів, і їхньої відповідності складу матеріальних цінностей, що переміщуються на об'єкти охорони (з об'єктів охорони);

- проводити відкрито кіно-, відео-, фотозйомку й звукозапис подій, що є допоміжним засобом запобігання протиправним діям і документування правопорушень.

Також, згідно із Законом України «Про боротьбу з тероризмом» [11], суб'єкти, що згідно зі ст. 8 закону проводять боротьбу з тероризмом, мають право здійснювати обмін інформацією стосовно підозрюваних осіб; згідно з п. 3 ст. 15, в районі проведення антитерористичної операції посадові особи, залучені до операції, мають право перевіряти в громадян і посадових осіб документи, що посвідчують особу, а в разі відсутності документів – затримувати їх для встановлення особи. У п. 4 цієї ж статті зазначено, що посадові особи, залучені до операції, мають право здійс-

нювати в районі проведення антитерористичної операції особистий догляд громадян, огляд речей, що при них знаходяться, транспортних засобів і речей, які ними перевозяться.

У контексті законності важливо також відзначити один із видів профайлінгу, який нами окремо виділяється – етнічний профайлінг, де в такому випадку використання технології як методу запобігання протиправних дій передбачає і негативний аспект, що звертає увагу на законність деяких елементів технології, а саме визначення приналежності особи до етнічної групи й виділення цього в небезпечну ознаку. Тобто це така дія, що ґрунтується на фактичному або уявному членстві особи в групі, визначеній за расовою ознакою, кольором шкіри, етнічним чи національним походженням або релігією, без фактичних підстав чи обґрунтованої підозри, що призвело до не рівного поводження із цією особою або групою [12].

Водночас на сучасному етапі розвитку соціальних взаємозв'язків дії осіб, які за своєю суттю є такими, що завдають шкоди національним інтересам держави, не завжди мають зовнішні форми, які можна чітко зафіксувати. Мало того, існують ситуації, під час яких злочин неможливо виявити без втручання в особисте життя та здійснення досить глибокого вивчення всіх фактів особистого життя підозрюваного. Зокрема, мотиви тих чи інших дій, що завдають шкоди національній безпеці країни, не завжди криються виключно в меркантильних, особистих чи інших цілях. Наприклад, це може бути невірне сприйняття та оцінка ситуації в цілому, яка відбувалася у випадку з полковником Олегом Пеньковим, який намагався, передаючи секретні дані розвідці її Величності, діючи, фактично, всупереч інтересам власної країни й підриваючи її обороноздатність, вплинути на геополітичну ситуацію шляхом встановлення балансу інтересів і зупинення будь-яких воєнних конфліктів між СРСР і західним блоком держав (якщо держави рівні за своїм бойовим потенціалом, воєнні конфлікти трансформуються в дипломатичну суперечку). Тому, хоча в рамках чинного законодавства України присутні відповідні елементи профайлінгу,

але внаслідок роздробленості внутрішньої структури й загальної забюрократизованості щодо підстав їх застосування такі елементи, як складові частини загальної системи розслідування відповідних злочинів, малоефективні, не кажучи вже про їхній ефемерний превентивний характер як автономних засобів використання.

Наприклад, згадувані нами вище Закони України – «Про національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», Кримінально-процесуальний кодекс – надають можливість відповідним підрозділам користуватись певними елементами технології профайлінгу й використовувати здобуті результати у подальшій превентивно-пенітенціарній площині з метою запобігання подальшим порушенням і протидії вже виявленим фактам порушення державної безпеки. Зокрема, йдеться про огляд, обшук (як особи, так і відповідного приміщення), проведення дізнання, допит, опитувальну бесіду, спостереження за особою з метою виявлення тих чи інших фактів.

Вказані елементи можливо розглянути як елементи профайлінгу, що проявляється в такому:

а) використовуються виключно зовнішні методики, а саме спостереження, обшук, огляд і дізнання;

б) відсутні специфічніші для профайлінгу елементи, а саме зчитування емоцій і зовнішніх проявів внутрішнього психоментального стану особи під час дізнання та ведення допиту, опитувальної бесіди; не застосовується співвідношення конкретного профілю особи з інкримінованими такій особі діями та виявлення конкретних мотивів (конкретні дії є зовнішнім проявом або формою вираження відповідного психоемоційного стану особи, внаслідок чого типи злочинів прямо залежать від профілю особи, й у разі звинувачення особи в діянні, яке загрожує державній безпеці, а вона за своїм психотипом, якому притаманні специфічні психофізіологічні особливості, просто фізично не здатна на інкриміновані дії, саме розслідування в такому разі призведе до колізії, згідно з якою винна особа продовжить становити загрозу, оскільки замість неї покаранню буде помилково підданий невинний індивід);

в) найголовнішим фактором є саме статус профайлінгу, який не врегульовано на законодавчому рівні, а це означає, що ані сама технологія, ані тим більше результати її застосування не можуть бути використані як офіційні докази під час розслідування потенційних загроз державній безпеці.

Тут треба особливо наголосити, що під час профілювання робиться наголос саме на психосоматичних процесах, які неможливо обійти або підробити. Людина просто не в змозі контролювати певні процеси, як то мікровирази або, наприклад, тембр голосу в разі хвилювання. Фактично, спеціаліст, що здійснює профайлінг (далі – профайлер), лише завдяки звичайній бесіді й спостереженню може виявити тих осіб, які дійсно залучені в протиправних діях щодо державної безпеки, водночас як дії правоохоронних структур не дадуть відповідний результат навіть у разі наявності всіх санкцій.

Враховуючи все вищевикладене, на нашу думку, існує чітка необхідність розроблення відповідного законопроекту для його розгляду Верховною радою України з метою введення профілювання в правове поле України. Такий законопроект повинен мати чітку структуру, яка складалася б із п'яти відповідних розділів.

Першим є розділ, яким повинно бути визначено: що власне є профайлінгом; які типи профайлінгу можуть бути застосованими; виключний перелік методів профілювання; статус результатів профілювання, зокрема де саме подібні відомості можуть використовуватись як доказ.

Другим розділом повинно бути врегульовано питання статусу тих осіб, які можуть здійснювати офіційну діяльність із профілювання та навчальних закладів і програм навчання за вказаною спеціалізацією.

Третім розділом повинно бути врегульовано питання державного органу, який би:

а) контролював діяльність професійних профайлерів;

б) здійснював би розслідування та притягав до відповідальності винних.

Особливість тут полягає в тому, що співробітники вказаного вище державного органу не повинні бути залучені в профе-

сійній діяльності щодо профілювання третіх осіб, крім, власне, професійних профайлерів. Тобто бути профайлерами для профайлерів.

Четвертий розділ повинен стосуватись врегулювання правових колізій між положеннями відповідного чинного законодавства й вказаним законопроектом.

Останній, п'ятий, розділ повинен бути присвячений питанням економічно-кримінального профілювання осіб, а саме бути про тих, хто завдяки мімікрії отримує привілеї еліти. Проблема тут полягає в тому, що подібні особи досить часто захищені набагато більше, ніж представники вищих ешелонів влади, й немаловажним аспектом є необхідність позбавлення їх такого статусу стосовно осіб, що здійснюють професійний профайлінг у разі, якщо вплив таких осіб може мати серйозні наслідки для державної безпеки України.

Окремим проблемним питанням стає використання інтелектуальних систем відеоспостереження як засобу технічного профайлінгу, а саме зберігання та використання інформації. Таке питання актуально для громадян усіх країн світу, які поступово виявляються відкритими, незахищеними для новітніх технологій, – подібні сканери встановлюються в міжнародних аеропортах, вказану технологію використовує Facebook і більшість технологічних компаній.

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи все вищевикладене, треба зазначити, що, незважаючи на значну ефективність профайлінгу, законодавче врегулювання такого напрямку досить складне, проте розв'язання питання з боку держави й права необхідне з багатьох причин.

Список використаної літератури:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР (у редакції від 01 січня 2020 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.08.2020).
2. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII (у редакції від 15 березня 2020 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 08.08.2020).
3. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05 березня 1998 р. № 183/98-ВР (у редакції від 11 січня 2019 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 28 грудня 1960 р. № 2001-05 (у редакції від 26 січня 2011 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2001-05#Text>.
5. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 2001 р. № 2135-XII (у редакції від 03 липня 2020 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
6. Горбачова Н.Г. Навчальна програма дисципліни: «Організація спостереження в охоронній діяльності». Київ : МАУП, 2005. URL: http://library.iapm.edu.ua/metod_disc/pdf/2244.pdf.
7. Військова розвідка : навчальний посібник / упорядники Д.В. Зайцев, А.П. Наконечний, С.О. Пахарев, І.О. Луценко ; за ред. В.Б. Добровольського. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2016. 335 с.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (у редакції від 13 серпня 2020 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
9. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII (у редакції від 03 липня 2020 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
10. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20 листопада 2012 р. № 5492-VI (у редакції від 18 липня 2020 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#Text>.
11. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20 березня 2003 р. № 638-IV (в редакції від 03 липня 2020 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>.
12. Turenne M. Racial profiling: context and definitions. *505th Meeting of the Commission, held on June 10, 2005 under the resolution Com – 504-5.1.4.* 13 р.
13. Про державну охорону органів державної влади України та посадових

осіб : Закон України від 04 березня 1998 р. №160/98-ВР (у редакції від 03 липня 2020 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

14. Про охоронну діяльність : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4616-VI (у редакції від 03 липня 2020 р.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17#Text>.

Tykhonenko O. Problematics of profiling in the state security management

The article stated that profiling in the framework of state security is not regulated as a mandatory procedure in any legal act, except for internal instructions. The application of profiling from the standpoint of legal justification and principles of legality, use of special knowledge, skills and abilities carried out by one subject in relation to another, who are holders of legal rights and obligations, participants in legal relations, in the framework of state security and protection of national interests of Ukraine.

During the study of profiling from the standpoint and within the framework of public administration in the field of state security, the real state of legal regulation and use of methods and tools of profiling was determined, such as: interview, visual observation, document verification and identification of identifiers as dangerous, by an ethnic, religious and / or national group. Also, during the study of the real situation on the legal basis of profiling, it was identified certain issues, namely that profiling does not have a clearly defined concept, instrumental content in the context of national security and protection of national interests. It does not have a clear methodological and regulatory framework for regulating its implementation, use and storage of data obtained during profiling, which may violate the constitutional rights of citizens.

To address the above issues, in the context of public administration in the field of state security and protection of national interests, the author proposed one of the possible ways – to create a legal basis for the procedure of profiling potentially dangerous persons, namely the development and implementation of regulations "On profiling of persons, in the framework of state security and protection of national interests", which would define and regulate both the methodological component and the procedure of profiling of potentially dangerous or any other persons, obtaining, storing and using the obtained data.

Key words: *profiling, anthropogenic risk, threat, violator, detection of violator, signs-identifiers of threat.*